

T. B. M. M. (S. Sayısı : 305)

**Nükleer Kaza Halinde Erken Bildirim Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu
(1/464)**

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : K. K. Gn. Md.

07/101-2178/03094

30 . 6 . 1988

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 16.6.1988 tarihinde kararlaştırılan «Nükleer Kaza Halinde Erken Bildirim Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

G E R E K Ç E

Ülkemiz, 1957 yılında kurulan ve o tarihten bu yana üyesi bulunduğu Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (UAEA) ve OECD Nükleer Enerji Ajansı çerçevesinde nükleer güvenlikle ilgili olarak sürdürülmekte olan çalışmaları yakinen takip etmekte ve bunlara katılmaktadır.

1986 yılındaki Chernobyl nükleer kazasından sonra bu konuda yapılan çalışmalar hız kazanmıştır. Bu meyanda, ülkemizin de onaylamış olduğu Nükleer Maddelerin Fiziki Korunması Hakkındaki Sözleşme 8 Şubat 1987'de yürürlüğe girmiştir. Benzer şekilde, bir başka çalışma da nükleer sorumluluğa ilişkin olarak OECD çerçevesinde hazırlanmış olan 1960 Sözleşmesi ile UAEA çerçevesinde hazırlanmış olan 1963 Viyana Sözleşmesi arasında uyum sağlanmasına yönelik olarak bir Ortak Protokol hazırlanması yönündedir. Söz konusu Ortak Protokolün Eylül 1988'de yapılacak 32 nci UAEA Genel Konferansında imzaya açılması kararlaştırılmıştır.

Chernobyl nükleer kazasını müteakip UAEA'nın insiyatifi ile başlatılan çalışmalar neticesinde hazırlanan «Nükleer Kaza Halinde Erken Bildirim» ve «Nükleer Kaza ve Radyolojik Acil Hallerde Yardımlaşma» Sözleşmeleri UAEA Özel Genel Kurulunda imzaya açılmıştır (Eylül 1986). Ülkemizin de aynı tarihte imzalamış olduğu bu sözleşmeler, gerekli onay sayılarının tamamlanmasını müteakip 27 Ekim 1986 ve 26 Şubat 1987 tarihlerinde yürürlüğe girmişlerdir. 15 Ocak 1988 tarihi itibarıyla Erken Bildirim Sözleşmesine 72 imzacı ve 21 taraf, Yardımlaşma Sözleşmesine ise 70 imzacı ve 17 taraf ülke bulunmaktadır.

Bahse konu Sözleşmeler, nükleer santral sahibi Bulgaristan ve SSCB tarafından da onaylanmış bulunmaktadır. Bu ülkelerde sırasıyla 2.585 (MWe) gücünde 5 nükleer reaktör ve 31.966 (MWe) gücünde 54 nükleer reaktör bulunmaktadır.

Bu Sözleşmeler, muhtemel bir nükleer kaza halinde Uluslararası işbirliğinin güçlendirilmesi, gerekli bilgi iletişiminin ve yardımın ivedilikle sağlanması, bu türden kazaların önlenmesi ve vukuunda sonuçlarının asgariye indirilmesi için gerekli çalışmaların yapılmasını hedeflemektedir. Yine bu sözleşmeler, bir kaza halinde ihtiyaç duyulan bilgi akışı ve yardım için gerekli olan düzenlemeleri öngörmektedir. Nitekim bu amaçla yapılacak çalışmaların koordine edilmesi amacıyla ulusal yetkili makamlar tespit edilmekte ve Uluslararası bir iletişim sisteminin kurulması için faaliyetler sürdürülmektedir.

Her iki Sözleşmenin, komşularında çok sayıda nükleer tesis bulunan ve 1986 Nisan ayında meydana gelen kaza akabinde yayılan radyasyonun sınırlar ötesi etkileri nedeniyle önemli ekonomik zarara uğrayan ülkemiz tarafından da onaylanması, sadece ekonomik kayıpların azaltılmasını değil, aynı zamanda, erken haber alma ve vukuu halinde yardımlaşma sayesinde insan sağlığını koruma açısından da büyük önem arz etmektedir.

ÇEKİNCELER HAKKINDA NOT

1. Erken Bildirim Sözleşmesinin 11.2 maddesi ile Yardımlaşma Sözleşmesinin 13.2 paragraflarında; Erken Bildirim ve Yardımlaşma Sözleşmelerine Taraf Devletlerin birbirleri veya bir Taraf Devletle Ajans arasında Sözleşmelerin yorumlanması veya uygulanmasına ilişkin olarak çıkabilecek uyuşmazlıkların görüşmeler veya diğer barışçı yollarla çözümlenememesi halinde, uyuşmazlığa taraf Devletlerden herhangi birinin talebi ile söz konusu uyuşmazlığın zorunlu hakemliğe sunulması veya karara bağlanmak üzere Uluslararası Adalet Divanına götürülmesi hususu yer almaktadır.

Uyuşmazlıkların barışçı yollarla çözümünü konusunda zorunlu yargıya karşı olan temel tutumumuzla bağdaşmayan bu hükümlerin etkilerinden, Erken Bildirim Sözleşmesinin 11 inci maddesinin ve Yardımlaşma Sözleşmesinin 13 üncü maddesinin 3 üncü paragrafları uyarınca Sözleşmeleri onaylarken yapmamız gereken bir beyanla kurtulmak mümkün olabilecektir. Söz konusu çekincelerin konulması uyuşmazlıkların barışçı yollarla çözümüne ilişkin olarak ülkemizin temel tutumu açısından yararlı görülmektedir.

2. Yardımlaşma Sözleşmesinin 8 inci maddesinin 9 uncu paragrafı, söz konusu maddenin 2 ve 3 numaralı paragraflarının bir bölümü veya tamamına çekince konmasına imkân tanımaktadır. İki numaralı paragraf, yardım isteyen Devletin, yardım eden Tarafın usulüne uygun olarak bildirdiği ve yardım isteyen Devlet tarafından kabul edilmiş bulunan personeline veya yardım eden Devlet adına iş yapanlara (a) ve (b) bentlerinde sayılan ayrıcalık ve bağışlıkların; üç numaralı paragraf da, (a) ve (b) bentlerinde belirtilen eşya ve teçhizata çeşitli ayrıcalık ve bağışlıkların tanınmasını öngörmektedir.

Söz konusu ayrıcalık ve bağışlıklar Ajansın personeli ile ilgili olmayıp yardım eden Devletin personeli ile bu Devlet adına iş yapan ve geçici olarak yardım isteyen Devletin ülkesinde bulunan kişi, mal ve hizmetler ile ilgili bulunduğundan, 8 inci maddenin 2 nci paragrafı ile bağlı olmadığımızın beyan edilmesi uygun olacaktır. Böylelikle bir nükleer kaza halinde ilke itibariyle yardım edilen ülke durumunda kalacak taraf olarak, yardım eden devletin personeline görevlerinin ifasında tanınması gerekli ayrıcalık ve kolaylıklar tanınmış olacaktır; görevin gerekli kıldığı ötesinde herhangi bir ayrıcalık, bağışlık veya kolaylık tanımak söz konusu olmayacaktır.

3. Yardımlaşma Sözleşmesinin 10 uncu maddesinin 5/a paragrafına dayanılarak aynı maddenin 2 numaralı paragrafının tamamı veya bir bölümüne; aynı maddenin 5/b paragrafı uyarınca, ölüm, yaralanma, kayıp veya hasara yol açarlara ciddi ihmalleri görüldüğü hallerde, 2 numaralı paragraftaki hükümlerin bir bölümünün veya tamamının uygulanmaması için yardım isteyen Devlete beyanda bulunma imkânı tanınmıştır.

Anılan Sözleşmenin 10 uncu maddesinin 5/b paragrafında öngörülen «ciddi bir ihmal sonucu» ayrımı yapılmaksızın, 5/a paragrafına dayanılarak, istenen yardım temini sırasında yardım isteyen Devletin topraklarında veya egemenlik ya da kontrolü altındaki bölgelerde meydana gelebilecek ölüm ve yaralanmalar ile kaybolan veya hasar gören eşyalar ve çevreye verilebilecek zararlar konusunda yardım eden Tarafa çeşitli bağışlık ve kolaylıklar tanıyan 2 nci paragrafın bütününe bağlı olmadığımızın beyan edilmesi uygun olacaktır.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

27 . 11 . 1989

Esas No. : 1/464

Karar No. : 5

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«Nükleer Kaza Halinde Erken Bildirim Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı», Komisyonumuzun 1.11.1988, 16.11.1988, 30.11.1988 ve 15.11.1989 tarihli birleşimlerinde Genelkurmay Başkanlığı, Dışışleri Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Başkanlığı, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu Başkanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla tetkik ve müzakere edilmiştir.

Gereğesinde de belirtildiği gibi 1957 yılından bu yana Uluslararası Atom Enerjisi Ajansına üye olan Ülkemiz, Chernobyl Nükleer kazasından sonra başlatılan çalışmalar sonucunda hazırlanan adı geçen Sözleşmeyi Eylül 1986'da imzalamıştır.

Muhtemel bir nükleer kaza halinde Uluslararası işbirliğinin güçlendirilmesini, gerekli bilgi akımının ve yardımın sağlanmasını ve bu şekilde Uluslararası bir iletişim sisteminin kurulmasını amaçlayan Sözleşme Tasarısı, Komisyonumuzca da uygun mütalaa edilerek aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Sözcü
<i>Adnan Tutkun</i>	<i>M. Cavit Kavak</i>
Amasya	İstanbul
Kâtip	Üye
<i>Ali Rifki Atasever</i>	<i>Baki Durmaz</i>
Tekirdağ	Afyon
Üye	Üye
<i>M. Tahir Köse</i>	<i>Göksel Kalaycıoğlu</i>
Amasya	Ankara
Üye	Üye
<i>Fethi Çelikbaş</i>	<i>Fuat Atalay</i>
Burdur	Diyarbakır
Üye	Üye
<i>H. Cahit Aral</i>	<i>M. İstemihan Talay</i>
Elâzığ	İçel
Üye	Üye
<i>Bülent Akarcalı</i>	<i>Cevdet Akçalı</i>
İstanbul	İstanbul
Üye	Üye
<i>Ali Tanrıyar</i>	<i>Abdulvahap Dizdaroğlu</i>
İstanbul	Mardin

Üye
İrfan Demiralp
Samsun

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Nükleer Kaza Halinde Erken Bildirim Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Uluslararası Atom Enerjisi tarafından hazırlanarak Viyana'da 26 Eylül 1986 tarihinde imzaya açılan ve aynı tarihte Hükümetimiz tarafından imzalanan Nükleer Kaza Halinde Erken Bildirim Sözleşmesi'nin (11/2 maddesine ihtirazi kayıt konulmak suretiyle) onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

16 . 6 . 1988

Başbakan

T. Özal

Devlet Bak. Başbakan Yrd.

İ. K. Erdem

Devlet Bakanı

A. Tenekeci

Devlet Bakanı

A. Bozer

Devlet Bakanı

A. Kahveci

Devlet Bakanı

C. Çiçek

Adalet Bakanı

M. O. Sungurlu

İçişleri Bakanı

M. Kalemli

Maliye ve Gümrük Bakanı

A. K. Alptemoçin

Bayındırlık ve İskân Bakanı

İ. S. Giray

Ulaştırma Bakanı

E. Pakdemirli

Çalışma ve Sos. Güvenlik Bakanı Y.

B. Akarcalı

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

F. Kurt

Devlet Bakanı

K. Oksay

Devlet Bakanı

V. Atasoy

Devlet Bakanı V.

A. K. Alptemoçin

Devlet Bakanı

M. Yazar

Devlet Bakanı

N. Kitapçı

Millî Savunma Bakanı

E. Vuralhan

Dışişleri Bakanı

A. M. Yılmaz

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı

H. C. Güzel

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı

B. Akarcalı

Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanı

H. H. Doğan

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Ş. Yürür

Kültür ve Turizm Bakanı

M. T. Titiz

DIŞIŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**Nükleer Kaza Halinde Erken Bildirim Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun
Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı**

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

NÜKLEER KAZA HALİNDE ERKEN BİLDİRİM SÖZLEŞMESİ

Bu Sözleşmeye Taraf Devletler,

Bazı ülkelerde nükleer çalışmalar yapılmakta olduğundan haberdar olarak,

Nükleer kazaların önlenmesi, vukuunda ise sonuçlarının en aza indirilmesi amacıyla nükleer çalışmalarda yüksek düzeyde güvenliğin sağlanması için alınmış bulunan ve alınmakta olan kapsamlı önlemlere işaretle,

Nükleer enerjinin güvenli gelişimi ve kullanımında uluslararası işbirliğinin daha da güçlendirilmesini arzularak,

Sınırlarötesi radyolojik sonuçlarının en aza indirilmesi için devletlerin nükleer kazalara ilişkin, bilgileri mümkün olan en kısa zaman içinde vermesi gerektiğine inanarak,

Bu alanda bilgi alışverişi için ikili ve çok taraflı düzenlemelerin faydasına dikkat çekerek,

Aşağıda belirtilen konularda mutabık kalmışlardır:

Madde 1

Uygulama Kapsamı

1. Taraf bir Devletin veya onun kazai yetkisi veya denetimi altındaki özel ve tüzelkişilerin ikinci paragrafta zikredilen tesislerinde veya faaliyetlerinde, diğer bir Devlet için radyasyon güvenliği açısından önem arz edebilecek, uluslararası sınırları aşan veya aşabilecek radyoaktif madde salınımıyla sonuçlanmış veya sonuçlanabilecek herhangi bir kaza halinde bu Sözleşme uygulanacaktır.

2. Birinci paragrafta zikredilen tesisler ve faaliyetler aşağıda sıralanmıştır:

- (a) Nerede konumlandırılmış olursa olsun herhangi bir nükleer reaktör;
- (b) Herhangi bir nükleer yakıt çevrimi tesisi;
- (c) Herhangi bir radyoaktif artık yönetimi tesisi;
- (d) Nükleer yakıtları veya radyoaktif artıkların taşınması veya depolanması;
- (e) Ziraî, sınaî, tıbbî, ilmî ve araştırma amaçlarıyla radyoizotopların imali, kullanımı, depolanması, yok edilmeleri ve taşınmaları;
- (f) Uzay araçlarında güç üretimi için radyoizotop kullanımı.

Madde 2

Bildirim ve Bilgi Verme

Birinci maddede belirtilen bir kazanın olması halinde (bundan sonra «nükleer kaza» olarak zikredilecektir) aynı maddede zikredilen Taraf Devlet:

(a) Nükleer kaza mahiyeti, vukubulduğu zamanı ve uygun görüldüğü hallerde tam yerini doğrudan veya Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (bundan sonra «Ajans» olarak zikredilecektir) kanalıyla birinci maddede belirtildiği gibi fiziksel olarak etkilenmiş veya etkilenebilecek devletlere ve Ajansa derhal bildirecek ve,

(b) Ajansa ve paragraf (a) da zikredilen devletlere bu ülkelerdeki radyolojik sonuçların en aza indirilmesine ilişkin 5 inci maddede tanımlanan bilgilerden temin edebildiklerini derhal doğrudan veya Ajans kanalıyla, iletacaktır.

Madde 3

Diğer Nükleer Kazalar

Taraf Devletler, radyolojik sonuçların en aza indirilmesi yönünden, birinci maddede tanımlananların dışında kalan diğer nükleer kazaların meydana gelmesi halinde de bildirimde bulunabilirler.

Madde 4

Ajansın Görevleri

Ajans;

(a) İkinci maddenin (a) paragrafı uyarınca aldığı bildirim hakkında Taraf Devletlere, üye Devletlere, birinci maddede belirtildiği gibi fiziksel olarak etkilenen veya etkilenebilecek diğer devlet ve ilgili uluslararası - hükümetlerarası kuruluşlara (bundan sonra «uluslararası kuruluşlar» olarak zikredilecektir) derhal bilgi verecek; ve,

(b) Herhangi bir Taraf Devlete, Üye Devlete veya ilgili uluslararası kuruluşa talepleri halinde, ikinci maddenin (b) paragrafı uyarınca alınan bilgileri süratle temin edecektir.

Madde 5

Temin Edilecek Bilgiler

1. İkinci maddenin (b) paragrafı uyarınca temin edilecek bilgiler, bildirimi yapan Taraf Devletin o ana kadar temin edebildiği aşağıdaki verileri ihtiva edecektir:

(a) Nükleer kazanın ne zaman vukubulduğu; mahiyeti ve uygun görüldüğü hal-lerde tam yeri,

(b) İlgili tesis veya faaliyet;

(c) Kazanın, tahmin veya tespit edilen nedeni ve radyoaktif maddelerin sınırlarötesi yayılımına ilişkin olarak nükleer kazanın tahmini gelişimi;

(d) Radyoaktif salınımın uygun ve elverişli olduğu ölçüde mahiyeti, muhtemel fiziksel ve kimyasal yapısı ve miktarı, terkibi ve etkili salınım yüksekliği de dahil olmak üzere genel özellikleri;

(e) Radyoaktif maddelerin sınırlarötesi yayılımının tahmini için gerekli olan meteorolojik ve hidrolojik şartlara ilişkin o sırada geçerli ve tahmini bilgiler;

(f) Radyoaktif maddelerin sınırlarötesi yayılımına ilişkin çevresel ölçüm sonuçları,

(g) Tesis sahası dışında alınmış veya planlanmış koruyucu tedbirler;

(h) Radyoaktif salınımın zamana bağlı tahmini gelişimi.

2. Acil durumun, öngörülebilir ya da gerçek sona eriş zamanı da dahil olmak üzere, gelişimine ilişkin bu türden yeni bilgiler, uygun aralıklarla bu bilgilere ilave edilecektir.

3. Bildirimi yapan Taraf Devlet tarafından «gizli» olarak nitelenmiş olanlar hariç, ikinci maddenin (b) paragrafı uyarınca alınan bilgiler sınırlamaya tabi olmaksızın kullanılabilir.

Madde 6
Danışma

İkinci maddenin (b) paragrafı gereği bilgi sağlayan Taraf bir Devlet, etkilenen diğer bir Taraf Devletin kendi ülkesindeki radyolojik sonuçların en aza indirilmesi maksadıyla yönelteceği ilave bilgi ve danışma taleplerine, makul bir şekilde uygulanabilir olduğu ölçüde süratle cevap verecektir.

Madde 7
Yetkili Makamlar ve Temas Noktaları

1. Taraf Devletlerden her biri, ikinci maddede zikredilen bildirimde bulunmak ve bu tür bilgileri almak için yetkili makamlarını ve temas noktalarını, Ajansı ve diğer Taraf Devletlere doğrudan veya Ajans kanalıyla bildirecektir. Bu tür temas noktaları ve Ajans bünyesindeki merkezî bir birim sürekli olarak hizmete hazır bulundurulacaktır.

2. Taraf Devletler 1 numaralı paragrafta zikredilen bilgilerde meydana gelebilecek herhangi bir değişiklikten Ajansı süratle haberdar edeceklerdir.

3. Ajans ulusal yetkili kuruluşlar ve haberleşme merkezleriyle birlikte ilgili uluslararası kuruluşların haberleşme merkezlerinin güncelleştirilmiş listelerini tutacak ve bunları Taraf Devletlere, Üye Devletlere ve ilgili uluslararası kuruluşlara bildirecektir.

Madde 8
Taraf Devletlere Yapılacak Yardım

Kendisinin nükleer faaliyeti olmayan, ancak aktif bir nükleer programı olup Sözleşmeye taraf bulunmayan bir devlet ile ortak sınırlara sahip, Sözleşmeye Taraf bir Devletin talebi üzerine, Ajans, Statüsüne uygun olarak ve Sözleşme hedeflerinin gerçekleştirilmesini kolaylaştırmak üzere, uygun bir radyasyon izleme sistemi için fizibilite ve kuruluş incelemeleri yapacaktır.

Madde 9
İkili ve Çok Taraflı Anlaşmalar

Taraf Devletler, karşılıklı çıkarların daha da geliştirilmesi yolunda, uygun gördükleri durumlarda, bu Sözleşmenin ana konusuna ilişkin ikili ya da çok taraflı anlaşmalar yapabilirler.

Madde 10
Diğer Uluslararası Anlaşmalarla İlişkisi

İşbu Sözleşme, Taraf Devletlerin bu Sözleşme kapsamındaki konularda halen yürürlükte bulunan veya bu Sözleşmenin amaç ve hedeflerine uygun olarak gelecekte varılabilecek uluslararası anlaşmalardan doğacak karşılıklı hak ve yükümlülüklerini etkilemeyecektir.

Madde 11

Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Taraf Devletler arasında veya Taraf bir Devlet ile Ajans arasında, bu Sözleşmenin yorumlanması veya uygulanması ile ilgili bir uyuşmazlığın ortaya çıkması halinde, uyuşmazlığa taraf olanlar, uyuşmazlığın çözümü için görüşmeler yoluyla veya anlaşmazlıkların diğer barışçı yollarla çözümü yöntemlerinden kendilerince kabul edecek biri vasıtasıyla birbirlerine danışırlar.

2. Taraf Devletler arasında bu nitelikteki bir uyuşmazlık birinci paragraf çerçevesindeki, danışma talebinden itibaren bir yıl içinde çözülmemiş ise, uyuşmazlığa taraf olan devletlerin herhangi birinin talebi üzerine hakemliğe sunulur veya karara bağlanmak üzere Uluslararası Adalet Divanına götürülür. Uyuşmazlığın hakemliğe götürülmesi halinde, başvuru tarihinden itibaren 6 ay içinde uyuşmazlık tarafları hakemlik kurulunun oluşumu hakkında bir anlaşmaya varamamışlar ise, taraflardan biri Uluslararası Adalet Divanı Başkanından veya Birleşmiş Milletler Genel Sekreterinden bir veya daha fazla hakem atamalarını talep edebilir. Uyuşmazlık taraflarının birbiriyle çatışan taleplerde bulunması halinde Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine yapılmış olan talep öncelik kazanır.

3. Bu Sözleşmeyi imzalar, onaylar, kabul ederken, uygun görürken veya katılırken, bir devlet kendisinin paragraf 2'de sözü edilen uyuşmazlıkların çözümüne dair usullerden herhangi biri veya her ikisi ile birden bağlı olmadığını beyan edebilir. Bu tür bir beyanda bulunmuş bir Taraf Devlet karşısında diğer Taraf Devletler, paragraf 2'de sözü edilen uyuşmazlık çözümü usulleri ile bağlı olmayacaklardır.

4. Paragraf 3'e uygun olarak beyanda bulunan Taraf bir Devlet, depoziter makama bildirimde bulunarak bunu her zaman geri çekebilir.

Madde 12

Yürürlüğe Giriş

1. Bu Sözleşme Viyana'da Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı Merkezinde 26 Eylül 1986 ve New York'da Birleşmiş Milletler Merkezinde 6 Ekim 1986'dan itibaren yürürlüğe girinceye kadar veya oniki ay boyunca, daha uzun olan dönem muteber olmak üzere, bütün devletlerin ve Birleşmiş Milletler Namibya Konseyi tarafından temsil edilen Namibya'nın imzasına açık kalacaktır.

2. Bir devlet ve Birleşmiş Milletler Namibya Konseyince temsil edilen Namibya; bu Sözleşmeyi imzalayarak veya onaya, kabule ya da uygun bulmaya bağlı imzayı takiben onay, kabul veya uygun bulma belgesini tevdi ederek ya da katılma belgesini sunarak Sözleşme hükümleriyle bağlı olma muvafakatını ifade edebilir. Onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgeleri depoziter makama tevdi edilecektir.

3. Bu Sözleşme, bağlayıcılık muvafakatının üç devlet tarafından ifade edilmesinden otuz gün sonra yürürlüğe girecektir.

4. Yürürlüğe girmesinden sonra bu Sözleşme ile bağlı olmayı kabul ettiğini ifade eden her devlet için, bu Sözleşme, muvafakat beyanından 30 gün sonra yürürlüğe girer.

5. a) Bu maddede belirtildiği üzere, bu Sözleşme, kapsadığı konularda uluslararası anlaşmaların müzakeresi, imzalanması ve uygulanması itibarıyla yetkili olan uluslararası örgütlerin ve egemen devletlerce kurulmuş olan bölgesel birleşme örgütlerinin kaatılımına açık olacaktır.

b) Yetki alanlarına giren konularda bu örgütler, kendi adlarına, Sözleşmenin Taraf Devletlere atfettiği haklara sahip olacaklar ve yükümlülüklerini yerine getireceklerdir.

c) Bu örgütler, katılma belgelerini tevdi ederken Sözleşmenin kapsadığı konulardaki salahiyetlerinin sınırlarını gösteren bir açıklamayı da depoziter makama iletceklerdir.

d) Böyle bir örgüt, kendisine üye devletlere tanınmış oylar dışında bir oy hakkına sahip olmayacaktır.

Madde 13

Geçici Uygulama

Herhangi bir Devlet imza sırasında veya bu Sözleşmenin kendisi için yürürlüğe girmesinden önceki herhangi bir tarihte, bu Sözleşmeyi geçici olarak uygulayacağını beyan edebilir.

Madde 14

Değişiklikler

1. Bir Taraf Devlet bu Sözleşmede değişiklikler önerebilir. Önerilen değişiklik, bunu, diğer bütün Taraf Devletlere derhal iletilecek olan depoziter makama sunulacaktır.

2. Taraf Devletlerin çoğunluğunun, depoziter makamdan, önerilen değişiklikleri ele almak üzere bir konferans toplamasını istemeleri durumunda, söz konusu makam, çağrışı müteakip en az 30 gün sonra başlayabilecek böyle bir konferansa katılmaları için bütün Taraf Devletlere, çağrıda bulunacaktır. Taraf Devletlerin tamamının üçte iki çoğunluğu ile konferansta kabul edilen değişiklik, Viyana ve New York'da bütün Taraf Devletlerin imzasına açılacak bir protokol şeklinde düzenlenecektir.

3. Protokol, en az üç devletin bağıllık muvafakatlarını beyan etmelerinden 30 gün sonra yürürlüğe girecektir. Yürürlüğe girişinden sonra bu protokol ile bağımlı olmayı kabul edecek her devlet için protokol, muvafakat beyanından 30 gün sonra yürürlüğe girer.

Madde 15

Çekilme

1. Taraf bir Devlet depoziter makama vereceği yazılı beyanda bu Sözleşmeden çekilebilir.

2. Çekilme, beyanın depoziter makamca alındığı tarihten bir yıl sonra geçerli olur.

Madde 16
Depoziter Makam

1. Ajans Genel Direktörü bu Sözleşmenin depoziteri olacaktır.
2. Ajans Genel Direktörü, Taraf Devletleri ve diğer bütün devletleri aşağıda belirtilen durumlardan ivedilikle haberdar eder :
  - a) Bu Sözleşmenin veya herhangi bir değişiklik protokolünün her imzalanışında;
  - b) Sözleşmeye veya herhangi bir değişiklik protokolüne ilişkin her onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgesinin depozit edilmesinde,
  - c) 11 inci maddeye uygun olarak her çekincenin konulmasında veya bunun geri alınmasında,
  - d) 13 üncü maddeye uygun olarak bu Sözleşmenin geçici uygulanacağı beyanında,
  - e) Bu Sözleşmenin ve herhangi bir değişikliğinin yürürlüğe girişinde ve,
  - f) 15 inci madde çerçevesinde yapılan her çekilmede.

Madde 17
Asıl Metinler ve Tasdikli Suretleri

Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca metinlerinin eşit derecede geçerli olduğu bu Sözleşmenin aslı, Taraf Devletlere ve bütün diğer devletlere tasdikli suretlerini gönderecek olan Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı Genel Direktörünce muhafaza edilecektir.

Bu hususları bildirerek, aşağıda imzaları bulunan yetkili temsilciler 12 nci maddenin birinci paragrafında belirtildiği üzere imzaya açılmış bulunan bu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı Genel Konferansının bindokuzyüzseksenaltı yılının yirmialtı Eylül gününde Viyana'da yapılan Özel Oturumunda kabul edilmiştir.

«NÜKLEER KAZA HALİNDE ERKEN BİLDİRİM SÖZLEŞMESİ»

Çekince

«Türkiye, Nükleer Kaza Halinde Erken Bildirim Sözleşmesinin 11 inci maddenin 3 üncü paragrafı uyarınca, 11 inci maddenin 2 nci paragrafı hükümleri ile bağlı olmadığını beyan eder.»

